

Handleiding Burgerschap

Jij *in* de wereld om je heen

Handleiding

Burgerschap: 'Jij *in* de wereld om je heen'

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Wat is Burgerschap?.....	3
Hoe toon je Burgerschap aan?	4
Beoordeling	4
Integrale eindbeoordeling (studie)loopbaan en burgerschap	5
Feedback op je opdrachten	5
De politiek-juridische dimensie	7
De sociaal-maatschappelijke dimensie	8
De economische dimensie.....	9
Vitaal burgerschap.....	10
Loopbaanbegeleiding: een succesdossier maken	12
Het programma 'Burgerschap'	14

Als tegel:

Handleiding

Burgerschap: 'Jij *in* de wereld om je heen'

Wat is Burgerschap?

Je wordt opgeleid voor een beroep of vervolgopleiding, maar ook tot volwaardig burger die deelneemt aan de maatschappij. Een burger van Nederland, maar ook van de wereld.

Door 'Burgerschap' leer je wat er van je verwacht wordt als (wereld)burger. Je leert hoe je 'jezelf' kan/mag zijn met je eigen culturele normen en waarden. Je leert ook hoe je je hoort te gedragen als (wereld)burger. Er komen allerlei onderwerpen aan bod, zoals: politieke besluitvoering, kritisch consumeren, criminaliteit, vrijwilligerswerk en vitaal leven. Zo leer je deel te nemen aan sociale, maatschappelijke en politieke situaties.

Het gaat bij 'Burgerschap' om jou! Hoe denk jij over allerlei zaken? Hoe geef jij invulling aan moeilijke situaties die je als burger tegenkomt? Hoe ga jij om met die ander? Wat kun jij met je verschillende vrijheden en rechten doen voor jezelf, de ander en de samenleving? Hoe verhoudt dit zich tot je beroep?

Burgerschap bestaat uit vier dimensies:

- Politiek-juridische dimensie
- Sociaal-maatschappelijke dimensie
- Economische dimensie
- Dimensie Vitaal Burgerschap

In deze dimensies leer je kritische denkvaardigheden ontwikkelen.

Burgerschap doe je omdat:

- het meetelt voor de **zak-slaagbeslissing** en is daarmee ook onderdeel van je examendossier. Dat betekent dat je aan de gestelde eisen van burgerschap moet voldoen om een diploma te kunnen krijgen. Als school stellen we de eis dat je minimaal voldoende inspanning geleverd moet hebben.
- Je kunt voor je Burgerschapportfolio een voldoende of goed scoren.

Handleiding

Burgerschap: 'Jij *in* de wereld om je heen'

Hoe toon je Burgerschap aan?

Tijdens je opleiding lever je een aantoonbare inspanning voor 'Burgerschap' door het opbouwen van een **burgerschapportfolio**. Per dimensie verzamel je bewijsstukken van bijvoorbeeld (les)activiteiten, zelfstandig uitgevoerde opdrachten en/of persoonlijke ervaringen.

Beoordeling

Elke **dimensie** wordt voor de ontwikkelingsgerichte (formatieve) toetsing beoordeeld met **een voldoende of goed**. Dit wordt per dimensie in Eduarte ingevoerd. Uiteindelijk wordt je beoordeeld met het integrale beoordelingsformulier. Met dit formulier toon je zowel burgerschap als je studieloopbaan aan. Je rond burgerschap af, in het laatste leerjaar.

Beoordeling	Niveau 3	Niveau 4
Voldoende	<ul style="list-style-type: none"> • 2 basisopdrachten	<ul style="list-style-type: none"> • 1 basisopdracht • 1 verdiepende opdracht
Goed	<ul style="list-style-type: none"> • 1 basisopdracht • 1 verdiepende opdracht	<ul style="list-style-type: none"> • 2 verdiepende opdrachten
In overleg met burgerschapsdocent	<ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 1 jokeropdracht als vervanging	<ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 1 jokeropdracht als vervanging

Handleiding

Burgerschap: 'Jij *in* de wereld om je heen'

Een **jokeropdracht** is een eigen krachtig bewijs dat past bij een bepaalde dimensie. Samen met de burgerschapsdocent bepaal je of je een bewijs daarvoor kunt opvoeren en bij welk niveau van opdracht je bewijs past: basis of verdiepend.

Integrale eindbeoordeling (studie)loopbaan en burgerschap

Voor het examendossier op het Da Vinci College moeten de volgende beoordelingen ingeleverd worden:

- Integraal beoordelingsformulier (studie)loopbaan en burgerschap.

Het integrale beoordelingsformulier waarmee je zowel studieloopbaan als burgerschap formeel afrondt, wordt via de slb-er in het laatste jaar van de opleiding beoordeeld. Aan het eind van de opleiding (een half jaar voor afronden) wordt vastgesteld of je aan de gestelde eisen van loopbaan- en burgerschap voldoet. Daarvoor laat je door je SLB-er de integrale eindbeoordeling opmaken. Er wordt vastgesteld dat het burgerschapsportfolio minimaal voldoende is en voldoet aan de beschreven eisen. Je SLB'er levert deze vervolgens in bij het examenbureau. Nadat je een officieel resultaat hebt EduArte, zal je kunnen diplomeren als je je andere examens gehaald hebt.

Feedback op je opdrachten

De docent geeft je per opdracht feedback over wat je gedaan hebt, hoe je dat gedaan hebt en hoe je je verder kunt ontwikkelen. De docent kijkt naar de manier waarop je de opdracht hebt uitgewerkt. Hij/zij kan concrete tips geven of aanvullingen vragen bij een bepaalde opdracht. Er wordt vooral gekeken naar hoe je de kritische denkvaardigheden gebruikt bij de opdrachten. De feedback die je hebt gekregen bij de opdracht, pas je toe bij een volgende opdracht. In de nieuwe opdracht start als eerst met de feedbackverwerking: hoe heb jij in deze opdracht laten zien dat je de feedback hebt toegepast in je nieuwe opdracht?

Voordat je de opdracht inlevert: controleer de eisen van een verslag.

Elke opdracht wordt nagekeken wanneer deze voldoet aan de checklist "eisen van het verslag of onderzoek". Deze kan je onderaan deze pagina vinden.

Handleiding

Burgerschap: 'Jij in de wereld om je heen'

Dimensie	Doelen	Verdiepende opdracht	Basis opdracht
Politiek- Juridisch	De politiek-juridische dimensie heeft te maken met betrokkenheid bij het: <ul style="list-style-type: none"> • politiek domein door kennis van de organisatie van de Nederlandse Staat (stemmen bij verkiezingen). • politiek domein door verdieping in actuele vraagstukken zoals duurzaamheid, internationalisering, interculturaliteit ondernemerschap en levensbeschouwing. • politiek domein door besluitvorming op verschillende niveaus zoals buurt, gemeente, regio/provincie, landelijk en Europees. • juridisch domein: kennis van het rechtssysteem. 	Op bezoek Eigen stemwijzer	Politiek doe je zelf Invloed en overtuiging Column alles mag Ik kies
Sociaal- Maatschappelijk	De sociaal-maatschappelijke dimensie heeft te maken met: <ul style="list-style-type: none"> • het functioneren in de sociale omgeving (woon- en leefomgeving, zorgsituaties, school). • de kennis van verschillende culturen. • respect voor verschillen en culturele verscheidenheid. • verkennen van mogelijkheden in het buitenland (internationale stage). 	Iets doen voor een ander. In de buurt. Radicaal Vluchtelingen	Artikel 1 poster BuitenBeter-app
Sociaal- Maatschappelijk	Tijdens de lessen Burger EHBO oefen je met verschillende EHBO-vaardigheden, deze laat je tijdens de lessen aftekenen op de aftekenlijst. Vervolgens krijg je voor Burger EHBO een cijfer in EduArte.		
Economisch	De economische dimensie bestaat uit twee onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • functioneren op de arbeidsmarkt: hierbij gaat het om kennis van de rechten en plichten van de beroepsbeoefenaar/werknemer en het zich collegiaal opstellen. • functioneren als kritisch consument: hierbij gaat het om het verzamelen van informatie over producten en diensten om bij aanschaf van een product een weloverwogen keuze te maken. 	Droombaan Kassa-opdracht	Budgetteren Duurzaamheid Jouw Onderwijs Overeenkomst Rechten en plichten als werknemer
Vitaal	De dimensie vitaal burgerschap heeft te maken met: <ul style="list-style-type: none"> • de zorg voor de eigen gezondheid. • afstemming tussen werken, zorgen (voor jezelf en voor anderen), leren en ontspannen. 	Verslavingspreventie Voeding & gezondheid	Gestrest Gezondheidshypes Schoonheidsideaal
Vitaal	Na het volgen van de <i>groepstraining 'Ik en de ander'</i> ontvang je een cijfer in EduArte.		

Handleiding

Burgerschap: 'Jij *in* de wereld om je heen'

De politiek-juridische dimensie

De politiek-juridische dimensie heeft te maken met betrokkenheid bij het:

- politiek domein door kennis van de organisatie van de Nederlandse Staat (stemmen bij verkiezingen).
- politiek domein door verdieping in actuele vraagstukken zoals duurzaamheid, internationalisering, interculturaliteit, ondernemerschap en levensbeschouwing.
- politiek domein door besluitvorming op verschillende niveaus zoals buurt, gemeente, regio/ provincie, landelijk en Europees.
- juridisch domein: kennis van het rechtssysteem.

Voor het aantonen van je ontwikkeling binnen de **politiek-juridische dimensie** lever je twee opdrachten naar keuze in. Voor niveau 3 kan dat een basisopdracht of een verdiepende opdracht zijn. Voor niveau 4 is dit verplicht minimaal één verdiepende opdracht. Een jokeropdracht is een eigen krachtig bewijs dat past bij een bepaalde dimensie. Samen met de burgerschapsdocent bepaal je of je een bewijs daarvoor kunt opvoeren.

Welke basis opdrachten kan je kiezen?

'Politiek doe je zelf'

'Invloed en overtuiging'

'Column alles mag'

'Ik kies'

Welke verdiepende opdrachten kan je kiezen?

'Eigen stemwijzer'

'Op bezoek'

Politiek Juridische dimensie

Handleiding

Burgerschap: 'Jij in de wereld om je heen'

De sociaal-maatschappelijke dimensie

De sociaal-maatschappelijke dimensie heeft te maken met:

- het functioneren in de sociale omgeving (woon- en leefomgeving, zorgsituaties, school).
- de kennis van verschillende culturen.
- respect voor verschillen en culturele verscheidenheid.
- verkennen van mogelijkheden in het buitenland (internationale stage).

Voor het aantonen van je ontwikkeling binnen de sociaal-maatschappelijke dimensie lever je twee opdrachten naar keuze in. Voor niveau 3 kan dat een basisopdracht of een verdiepende opdracht zijn. Voor niveau 4 is dit verplicht minimaal één verdiepende opdracht. Een jokeropdracht is een eigen krachtig bewijs dat past bij een bepaalde dimensie. Samen met de burgerschapsdocent bepaal je of je een bewijs daarvoor kunt opvoeren.

Tijdens de lessen Burger EHBO oefen je met verschillende EHBO-vaardigheden, deze laat je tijdens de lessen aftekenen op de aftekenlijst. Vervolgens krijg je voor Burger EHBO een cijfer in EduArte. Kijk vervolgens in je checklist Loopbaan en Burgerschap wat je nog moet doen voor de andere onderdelen van je Burgerschapportfolio.

Welke basis opdrachten kan je kiezen?

- 'Artikel 1 poster'
- 'BuitenBeter-App'
- 'Radicaal'
- 'Vluchtelingen'

Welke verdiepende opdrachten kan je kiezen?

- 'Iets doen voor een ander'
- 'In de buurt'

Sociaal maatschappelijke dimensie

Handleiding

Burgerschap: 'Jij *in* de wereld om je heen'

De economische dimensie

De economische dimensie bestaat uit twee onderdelen:

- functioneren op de arbeidsmarkt: hierbij gaat het om kennis van de rechten en plichten van de beroepsbeoefenaar/werknemer en het zich collegiaal opstellen.
- functioneren als kritisch consument: hierbij gaat het om het verzamelen van informatie over producten en diensten om bij aanschaf van een product een weloverwogen keuze te maken.

Voor het aantonen van je ontwikkeling binnen de **economische dimensie** lever je twee opdrachten naar keuze in. Voor niveau 3 kan dat een basisopdracht of een verdiepende opdracht zijn. Voor niveau 4 is dit verplicht minimaal één verdiepende opdracht. Een jokeropdracht is een eigen krachtig bewijs dat past bij een bepaalde dimensie. Samen met de burgerschapsdocent bepaal je of je een bewijs daarvoor kunt opvoeren.

Welke basis opdrachten kan je kiezen?

'Budgetteren'

'Duurzaamheid'

'Jouw onderwijsovereenkomst (OOK)'

'Rechten en plichten als werknemer'

Welke verdiepende opdrachten kan je kiezen?

'Droombaan'

'Kassa-opdracht'

Economische dimensie

Handleiding

Burgerschap: 'Jij in de wereld om je heen'

Vitaal burgerschap

De dimensie vitaal burgerschap heeft te maken met:

- de zorg voor de eigen gezondheid.
- afstemming tussen werken, zorgen (voor jezelf en voor anderen), leren en ontspannen.

Voor het aantonen van je ontwikkeling binnen de dimensie vitaal burgerschap lever je twee opdrachten naar keuze in. Voor niveau 3 kan dat een basisopdracht of een verdiepende opdracht zijn. Voor niveau 4 is dit verplicht minimaal één verdiepende opdracht. Een jokeropdracht is een eigen krachtig bewijs dat past bij een bepaalde dimensie. Samen met de burgerschapsdocent bepaal je of je een bewijs daarvoor kunt opvoeren.

Na het volgen van de **groepstraining 'Ik en de ander'** ontvang je **een cijfer in EduArte**. Kijk vervolgens in **je checklist Loopbaan en Burgerschap** wat je nog moet doen voor de andere onderdelen van je **Burgerschapsportfolio**.

Welke basis opdrachten kan je kiezen?

'Gestrest'

'Gezondheidshypes'

'Schoonheidsideaal'

Welke verdiepende opdrachten kan je kiezen

'Verslavingspreventie'

'Voeding & gezondheid'

Vitaal burgerschap

Handleiding

Burgerschap: 'Jij *in* de wereld om je heen'

Vrijstelling Burgerschap

Als je van het examenbureau een bewijs van vrijstelling hebt gekregen, geldt dit voor het examinerende deel van burgerschap. Om precies te zijn weegt het mee in de zak-slaag beslissing.

Op het vrijstellingsformulier staat dat het team beslist over lessen en voortgangstoetsing. Binnen onze sector vinden we de vakken burgerschap en studieloopbaanbegeleiding heel belangrijk voor je persoonlijke- en je beroepsontwikkeling. Je bent niet uitgeleerd op het gebied van burgerschap als je al een opleiding afgerond hebt. Dit loopt altijd door, zelfs als je een bbl-opleiding volgt. Juist burgerschap gaat over het ontmoeten van de ander in de maatschappij en in je beroep. Je leert kritisch na te denken over maatschappelijke thema's, waar je in persoonlijke en beroepssituaties mee te maken krijgt.

Het besluit van het sectorteam is:

Je hebt geen vrijstelling van het onderwijs.

Je hebt geen vrijstelling van de voortgang (formatieve) toetsing.

Beloning

Je wordt wel beloond voor je eerdere inspanning voor burgerschap:

van niveau 2 naar niveau 3 --> 1 basisopdracht minder per dimensie;

van niveau 3 naar niveau 3 of naar niveau 4 --> 1 basisopdracht minder per dimensie. De verdiepende opdracht maak je wel;

van niveau 4 naar niveau 4 --> 1 basisopdracht minder per dimensie.

Burgerschapsportfolio: 'altijd een burger'

Dit is wat we wel van je verwachten, als je vrijstelling is toegekend:

-> Je volgt het onderwijs, en doet dus mee met de lessen;

-> Je bouwt een burgerschapsportfolio op, ook met een bewijs van 'Burger-EHBO & van de groepstraining 'ik en de ander'.

Handleiding

Burgerschap: 'Jij in de wereld om je heen'

Loopbaanbegeleiding: een succesdossier maken

Wat is studieloopbaanbegeleiding?

In je eerste schooljaar wordt er een studieloopbaanbegeleider (SLB'er) toegewezen aan jou. Dit is jou aanspreekpunt. Samen met deze SLB'er volg je je studievoortgang, je beroepsontwikkeling en je persoonlijke ontwikkeling. Ook je talenten, mogelijkheden voor persoonlijk maatwerk, motivatie, verzuim of eventuele vragen/problemen kun je bespreken met je SLB'er. Voor specifieke loopbaan-, zorg-, en beroepsvragen kan de SLB'er je doorverwijzen naar andere deskundigen.

Het doel van studieloopbaanbegeleiding (SLB) is om ervoor te zorgen dat je studie zo goed mogelijk loopt. Ook ontwikkel je vaardigheden (zoals zelfsturing, plannen, samenwerken, enzovoort), zodat je goed voorbereid bent op je loopbaan en/of vervolgstudie. Je leert in ieder geval welke loopbaancompetenties er zijn en hoe deze je kunnen helpen.

Mijn loopbaancompetenties

Een van de belangrijkste dingen is dat je vaardigheden aanleert om een leven lang te leren, flexibel en wendbaar te zijn. Hierdoor ben je voorbereid op het werken in een veranderende arbeidsmarkt. Bij SLB werk je daarom aan de ontwikkeling van een goede studie- en beroepshouding en de volgende loopbaancompetenties:

- > Motievenreflectie (Waarom doe ik dingen? Ontdek je passie).
- > Kwaliteitenreflectie (Waar ben ik goed in? Ontdek je talent).
- > Werkexploratie (Hoe werk ik? Ontdek je werkplek).
- > Loopbaansturing (Hoe stuur ik mijn studie/loopbaan? Zelf aan zet).
- > Netwerken (Wie kunnen mij helpen? In gesprek met...).

Handleiding

Burgerschap: 'Jij *in* de wereld om je heen'

Opbouwen van een succesdossier

Je bouwt tijdens je opleiding je persoonlijke succesdossier op. Hierin stop je bewijzen waar je trots op bent of die voor jou van grote waarde zijn voor je persoonlijke en loopbaanontwikkeling. Je succesdossier is onderwerp van gesprek in de studievoortgangsgesprekken. Aan het eind van de opleiding geef je een presentatie. Daarin vertel je over je eigen ontwikkeling, je beroepsontwikkeling en je deskundigheidsontwikkeling. In de presentatie leg je ook uit waarom jij vindt dat je klaar bent voor het examen.

Wat voor soort bewijzen kun je toevoegen aan je persoonlijke succesdossier?

Bij bewijzen kun je denken aan:

- > C.V.
- > Verslagen van studievoortgangsgesprekken.
- > Formatieve toetsen.
- > Beoordelingen van de BPV.
- > Sportprestaties.
- > Vrijwilligerswerk.
- > Trainingen/studiedagen.
- > Kranten-, of tijdschriftartikel uit een vakblad wat voor jou betekenis heeft.
- > Reflectieverslagen (op lessen, stage-ervaringen).

Handleiding

Burgerschap: 'Jij in de wereld om je heen'

Docentenmagazijn

Burgerschap Lesprogramma en lesthema's

Het programma 'Burgerschap'

Het programma van Burgerschap bestaat uit vier onderdelen:

1. Lessen Burgerschap
2. Burger-EHBO
3. Groepstraining 'Ik en de ander'
4. Studieloopbaanbegeleiding: succesdossier

Op It's Learning in "CT GW Burgerschap" vind je meer informatie over deze onderdelen zoals PowerPoints en inleverpunten voor de opdrachten.

Leerjaar	Onderdeel Burgerschap	Korte omschrijving
1	Burgerschap	Je maakt kennis met het vak 'Burgerschap'. Wat is burgerschap en wat wordt er van jou verwacht? Je gaat aan de slag met verschillende onderwerpen, zoals '(school)contract', 'lang leve de liefde' en 'mensenrechten'. Er zijn een heleboel onderwerpen die met burgerschap te maken. Enkele belangrijke onderwerpen die je in dit programma tegenkomt zijn bijvoorbeeld 'discriminatie', 'kritisch consument / duurzaamheid' of 'werknemer- en werkgeverschap'. Ook onderzoek je de rol van kunst, humor en muziek en organiseer je bijvoorbeeld een debat over een maatschappelijk thema.
	Burger-EHBO	Op weg naar huis zie je een ongeluk gebeuren. Wat kan jij doen? Ben je eigenlijk verplicht hulp te verlenen? Volgens de wet heeft iedere burger de plicht om een ander, die in levensgevaar is, te helpen. Als je niet helpt, ben je zelfs strafbaar. Hulpverleners doe je naar wat je kan, soms is dat alleen 112 bellen. Bij EHBO (Eerste Hulp Bij Ongevallen) leren we je te handelen bij ongevallen. Wat doe je bijvoorbeeld als je collega een bloedneus krijgt of als een kind zich verbrandt aan de hete thee?

Handleiding

Burgerschap: 'Jij *in* de wereld om je heen'

Leerjaar	Onderdeel Burgerschap	Korte omschrijving
		Het vak EHBO wordt apart geroosterd.
	Groepstraining 'Ik en de ander'	Samen met je groep volg je een training van vier bijeenkomsten . Op deze manier leer je jezelf en je groepsgenoten beter kennen. Je leert bijvoorbeeld meer over communicatieve en sociale vaardigheden, je eigen grenzen en opkomen voor jezelf. De training wordt apart geroosterd.
	Studieloopbaanbegeleiding: succesdossier	Bij studieloopbaanbegeleiding werk je tijdens de opleiding aan je succesdossier. Hierin laat je zien, hoe jij je anders hebt ontwikkelt dan je medestudenten.